

N:o 92.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 24 Maj 1873.
 — — — — Andra Kammaren den 24 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående dels unga förbrytars insättande i förbättringsanstalter och dels införande af det s. k. progressiva fängelsesystemet.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 43.)

S. A. K.

Hos Riksdagen har i öfvervägande kommit, huruvida ej förbrytare, yngre än aderton år, i stället att inspärras i de allmänna fängelserna, borde insättas i särskilda förbättringsanstalter för att derstädes till laglydiga medborgare upptuktas; hvarjemte Riksdagen i sammanhang härmed till pröfning förehafvt väckt förslag om införande här i landet af det så kallade progressiva fängelsesystemet.

Beträffande den förra af dessa frågor har Riksdagen, med afseende å den brist på förbättringsanstalter som ännu förefinnes i vårt land, ansett, att domen borde lyda å fängelse eller straffarbete, men det ådömda straffet, der så ske kunde, efter Fångvårdsstyrelsens bestämmande öfvergå till insättande i förbättringsanstalt. Häremot kan visserligen från teoretisk synpunkt anmärkas, att lagens värdighet synes fordra, att, så snart en förbrytare, gammal eller ung, blifvit till visst straff dömd, detta ovilkorligen skall verkställas i öfverensstämmelse med domen. Men om å

andra sidan besinnas, att, efter nutidens uppfattning, i straffens ändamål ingår äfven den brottsliges förbättring; att denna, då fråga är om personer, hvilka hvarken fysiskt eller moraliskt äro utvecklade, svårigen kan befrämjas under vistelsen inom fängelsemurarne; att deremot vinstandet inom en anstalt af ifrågavarande beskaffenhet desto heldre kan antagas verka välgörande i moraliskt hänseende, som tiden för detsamma kan utsträckas så långt behovet kräfver och vida utöfver den, som måste bestämmas, derest straffet skulle fullbordas i allmänt fängelse; samt att den svårighet att vinna en aktad ställning i samhället, hvilken vanligen möter den frigifne straffången, skulle besparas den unge förbrytaren, om han i stället utginge från en förbättringsanstalt; så synes det Riksdagen, att berörda teoretiska betänklighet desto heldre måste vika, som det för närvarande, eller intill dess ett tillräckligt antal förbättringsanstalter inom landet uppstått, icke låter sig göra att åt domaren uppdraga att, i stället att döma till fängelse eller straffarbete, omedelbarligen förordna om den brottsliges insättande i dylik anstalt.

Hvad åter angår frågan om införande af det progressiva fängelse-systemet, så läser ej kunna förnekas, att staten gör sig skyldig till ovarsamhet, ej mindre då den tillåter den, hvars kroppskrafter blifvit ned-satta och hvars sinnesspänstighet blifvit förslappad genom en längre vistelse i cell, att omedelbart derifrån utträda i världshvinlet bland dess för honom främmande vordna bestyr, än äfven då den plötsligt lösgifver ur ett flerårigt gemensamhetsfängelses tvång den gröfste missdådare, innan han varit i tillfälle att vinna och öfva den sjelfbeherrskning, hvarförutan äfven de bästa föresatser oftast duka under i kampen mot frihetens frestelse. Fördelarne af nämnda fängelse-system, för hvars grunder Justitie-ombudsmannen uti sin till Riksdagen afgifna embetsberättelse närmare redogjort, hafva i andra länder, der detta system vunnit tillämpning, visat sig så uppenbart, att någon tvekan ej torde kunna uppstå i afseende på tjenligheten af detsammes införande äfven här i landet. Och ehuru sådana tvångsarbetsanstalter, hvilka förutsättas såsom vilkor för systemets utförande, hos oss ännu icke finnas, läser hinder deraf dess mindre möta mot vidtagandet af en lagförändring i ifrågavarande riktning, som det kraftigaste medlet att befordra anstaltarnas uppkomst torde vara att gifva dem utrymme för sin gagnande verksamhet.

På nu anförda skäl får Riksdagen i underdånighet anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida ej strafflagen och författningarne angående verkställighet af straffarbete och fängelse böra undergå förändring i den syftning, dels att förbrytare under aderton år må kunna, i stället att, för undergående af ådömdt straff, hållas i de

vanliga straffanstalterna, insättas i särskilda af staten eller med Konungens tillstånd af enskilde inrättade förbättringsanstalter, der en för deras sedliga upptuktelse och fysiska utveckling mera ändamålsenlig behandling kan dem egnas, dels ock att, i enlighet med grunderna för det så kallade progressiva fängelsesystemet, till straffarbete dömda förbrytare må tillåtas att, om de ej genom sitt uppförande inom fängelset gjort sig deraf oförtjente, under sista delen af strafftiden åtnjuta ett större mått af frihet, så att den, som varit längre tid i enrum innesluten, ej nödgas omedelbart derur uttråda i det fria, och att gemensamhetsfången, innan han lösgifves, förflyttas i någon anstalt, inrättad af staten, eller, med Konungens tillstånd, af enskilde, af den beskaffenhet, att fången på samma gång han hålles till tvångsarbete, dock tillerkännes större självbestämningensrätt än med den vanliga fängelsedisciplinen öfverensstämmer; samt att Eders Kongl. Maj:t behagade till nästa Riksdag framlägga de förslag i ämnet, som påkalla Riksdagens medverkan eller godkännande.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 24 Maj 1873.
